

מצוות ומנהגי פורים תשפ"ג

2023

וביטול מזימתו של המן להשמיד את העם היהודי. כמסופר במגילה, השמחה הייתה ספונטנית וגדולה, והיהודים עשו משתה ושמחה, ושלחו מנות אחד לשני, מתוך ריבוי שמחה וקירוב לבבות בין איש לרעהו. בעקבות כך קבעו מרדכי ואסתר את מצוות החג ומנהגיו, קריאת המגילה, סעודה ומשתה יין, משלוח מנות איש לרעהו, כפי שנהגו היהודים מעצמם, והוסיפו גם מצות "מתנות לאביונים", כדי שגם העניים יהיו שותפים שווים בשמחת החג, בסעודה ומשתה.

מצוות אלו התקבלו על ידי העם היהודי באותו דור, ונקבעו לדורות בהסכמת "אנשי כנסת הגדולה", הלא הם מאה ועשרים גדולי חכמי ישראל, שהיו הסמכות הרוחנית העליונה באותה תקופה.

אין חג כמו חג פורים הזוכה לאהדת כל חלקי הציבור, מכל הגוונים וכל הגילאים. מה יותר טוב מלצאת מן השגרה וגבולות ההתנהגות הנורמטיביות, לשמוח ללא גבול, להתחפש, להשתולל, לאכול, ואפילו להשתכר.

האם זהו כל "חג הפורים"? במאמר הבא נסקור את מצוות הפורים, הלכותיו ומנהגיו, ואולי גם ניגע במהות הרוחנית של השמחה החיצונית.

כל מצוות חג הפורים אינן מן התורה, שהרי סיפור המגילה שבעקבותיו נקבע חג הפורים מתרחש כשישים שנה לאחר חורבן בית ראשון. [ג' אלפים שצ"ב לבריאת העולם, 351 לפני הספירה הנוצרית].

סיפור המגילה עצמו משתרע על פני כעשר שנים, ובסימו הניצחון הגדול של היהודים על שונאיהם

תענית אסתר:

לעצמנו כל שנה כי הישועה הגדולה שהייתה ליהודים, לא הייתה מקרית, אלא באה מכוח התענית, התפילה, וההתעוררות הרוחנית של העם היהודי להתקרב לה'.

סיבה נוספת לקביעת הצום ב"ג אדר היא שבאותה שנה בה נלחמו היהודים עם אויביהם, התכוננו בני ישראל למלחמה זו ע"י תענית ותפילה ביום הקרב, היינו ב"ג אדר.

חחצית השקל:

ביום תענית אסתר אחרי תפילת מנחה, או לפני קריאת המגילה של הלילה, נותן כל אחד שלש מטבעות של "מחצית השקל" צדקה לעניים, או לצורכי הציבור כמו אחזקת בית הכנסת, תלמודי התורה והישיבות. זהו זכר לתרומת 'מחצית השקל' שהיו נותנים בתקופה זו לבית המקדש, לצורך קניית הקורבנות ושאר ההוצאות השוטפות של בית המקדש. בכל מדינה נוהגים לתת "מחצית" מהמטבע הבסיסית הנוהגת באותה מדינה. הסיבה שזמן נתינת מחצית השקל נקבע בתפילת התענית או בסמוך לקריאת המגילה היות ובזמנים אלו מגיע צבור גדול של אנשים לבית הכנסת, ותתרבה הצדקה לעניים.

אירועי הפורים - החג השמח של לוח השנה, נפתחים דווקא ביום צום - תענית אסתר.

י"ג באדר [יום לפני פורים] הוא יום צום הנקרא תענית אסתר. **השנה שנת תשפ"ג י"ג אדר חל ביום שני [6.3.23].**

התענית מתחילה מעלות השחר של יום שני [השנה 04.31 בבוקר], ומסתיימת בצאת הכוכבים [השנה 17.58 ויש מחמירים עד 18.07], כשמיד לאחריה קוראים את המגילה בבית הכנסת.

צום זה אינו קשור למערכת הצומות על חורבן בית המקדש. מקורו של הצום בסיפור המגילה, המתאר שאסתר המלכה ציוותה על מרדכי וכל היהודים לצום שלשה ימים רצופים, בהם יתפללו לה' ששליחותה למלך אחשוורוש תצליח ותבטל גזירת המן. כזכר לתענית זו קבעו את "תענית אסתר".

אמנם הצום המקורי של אסתר היה בחודש ניסן, אך הואיל ועל פי ההלכה אין לקבוע צום בחודש ניסן, העבירו את הצום ל"ג אדר - יום לפני פורים. בכך אנו מזכירים

פורים ושושן פורים

עיר מוקפת חומה, קבעו מרדכי ואסתר שכל עיר המוקפת חומה תחוג כמו בשושן, בט"ו אדר. לכן נקרא יום זה "שושן פורים". על פי ההלכה רק בארץ ישראל נחוג "שושן פורים", ורק באותם ערים שהיו מוקפות חומה בזמן כיבוש הארץ ע"י יהושע בן נון. המפורסמת ביותר היא ירושלים, ויש החוגגים את שושן פורים גם ביפו, ובטבריה.

פורים נקבע ל"ד אדר בעקבות המלחמה עם האויבים, שהתחילה והסתיימה ביום י"ג אדר, ויום י"ד היה "היום שאחרי", בו חגגו את הניצחון.

אולם, כמסופר במגילה, בשושן הבירה נמשכו הקרבות יומיים, ורק בט"ו אדר חגגו את הניצחון. הואיל ושושן הבירה הייתה

מצוות פורים י"ד אדר ברוב חלקי הארץ

בבוקר מברכים גם כן את אותן שלשה ברכות, כאשר ה"שהחיינו" מכוון גם למצוות משלוח המנות, מתנות לאבינונים, וסעודת החג, שמצוותם דווקא ביום הפורים ולא בלילו.

חג הפורים מתחיל בליל י"ד אדר עם סיום צום תענית אסתר. המצוות הנוהגות בו הם: קריאת המגילה, משלוח מנות, מתנות לאבינונים, סעודה, ושתיית יין.

משלוח מנות:

ביום הפורים מצווה על כל אחד לשלוח "משלוח מנות", היינו שני מאכלים, או מאכל ומשקה, לחבר. המינימום הנדרש לקיום המצווה הוא לשלוח שני מיני מאכלים או מאכל ומשקה לאדם אחד.

היעוד המקורי של ה"מנות", הוא לצורכי סעודת החג, ולכן רבים מקפידים לכלול ב"מנות" גם בקבוק יין, לצורך שתיית היין בסעודה.

לאחרונה עם השתפרות המצב הכלכלי והיכולות להעביר משלוחים גם למרחקים, "משלוח המנות" לא מצטמצם בכך, וכולם נוהגים לשלוח משלוחי מנות רבים ומגוונים לכל ידידיהם וקרוביהם, מוסיפים מיני מתיקה שונים, ומקשטים את המשלוח בקישוטים שונים. בכך "מרויחים" מטרה נוספת של המצווה שהיא להרבות אהבה רעות ושמחה.

המבקר בשכונות הדתיות יראה ביום הפורים תנועה ערה ביותר של אנשים נשים וטף, מחופשים ועולזים, הממלאים את הרחוב כשבידיהם משלוחי מנות רבים, והשמחה גדולה.

השנה שנת תשפ"ג פורים מתחיל בליל יום שלישי וממשיך ביום שלישי י"ד אדר [7.3.23]

קריאת המגילה:

המגילה נקראת בציבור ברוב עם בבית הכנסת מתוך מגילה הכתובה בדיו על קלף [כמו ספר תורה]. את המגילה קורא החזן, בניגון מיוחד, וכל הציבור שומע ומלווה את הקריאה מתוך החומשים שבידו.

המגילה נקראת פעמיים, פעם ראשונה בליל פורים לאחר תפילת ערבית, ופעם שנייה ביום הפורים לאחר תפילת שחרית.

לפני קריאת המגילה מברכים שלש ברכות: **"ברוך אתה ה'... על מקרא מגילה"**

ברכה על הזכות שלנו לקיים את המצווה של קריאת המגילה.

"ברוך אתה ה'.. שעשה ניסים לאבותינו בימים ההם בזמן הזה" ברכה ושבח לבורא עולם על הנס שעשה לאבותינו בימי הפורים.

"ברוך אתה ה'... שהחיינו וקיימנו והגיענו לזמן הזה." ברכה על השמחה שזכינו והגענו לחגוג את חג הפורים.

חתנות לאביונים:

מצווה לתת ביום הפורים מתנה כספית לאביונים. מטרת המצווה ברורה, כדי להביא לכך שלכל אדם ולכל משפחה אפילו הענייה ביותר תהיה אפשרות לחגוג בשמחת החג, ולסעוד את סעודת הפורים כהלכתה בבשר ויין. המינימום המחויב הוא שתי מתנות לשתי אביונים [מתנה אחת לכל אחד]. אין הנחיה ברורה מהי "מתנה" מינימאלית, אך בהתאם לטעמה של המצווה, ראוי שהסכום שיינתן יאפשר למקבל להשתמש בו לצורכי סעודת החג בכבוד.

כיום עם ריבוי הציבור ופיזורו, נוהגים גבאי הצדקה לאסוף את ה"מתנות לאביונים" כבר בימים שלפני פורים, וביום הפורים עצמו מעבירים את הכספים בשליחות הנותנים, לעניים.

על הניסים:

בכל התפילות, ובברכת המזון של יום הפורים, מוסיפים קטע מיוחד בו מודים להשם על הנס הגדול שאירע בפורים. נוסח זה מתחיל במילים "על הניסים... בימי מרדכי ואסתר" וכו', הוא מודפס בסידורי התפילה ובברכת המזון.

סעודת פורים:

שיאה של שמחת הפורים הוא במהלך ה"סעודה". לאחר שקראנו את המגילה, שלחנו משלוח מנות, ונתנו מתנות לאביונים, אנו נגישים לסעודת הפורים.

הנהוגים על פי תורת הקבלה עורכים את הסעודה בבוקר. המנהג הרווח הוא לערוך את הסעודה אחרי הצהריים לאחר

תפילת מנחה. רבים נוהגים להתחיל את הסעודה בשעות אחרי הצהריים המאוחרות, כדי לתת זמן רב לשאר מצוות היום: קריאת המגילה מתנות לאביונים ומשלוחי המנות, להאריך בסעודה, ולמשוך אותה אל תוך הלילה שאחרי פורים.

הסעודה עשירה בכיבוד, בשר, דגים, וכל מטעמים, ומתקיימת באווירה של שמחה והודאה לה' בשירות ותשבחות.

הסעודה אינה פורקן לתאוות אכילה והוללות, אלא מטרתה להוות 'כלי קיבול' לחוויה והתעלות רוחנית.

צדיקים ואנשי מעלה מגיעים לפסגות רוחניות מיוחדות דווקא במהלך הסעודה, עוד יותר משאר חגי השנה. נוהג מקובל הוא להסתופף אצל הצדיקים בשעת הסעודה שלהם ולקבל מהם ברכות, הואיל ולברכות שהיו מעניקים לציבור בזמן הסעודה, הייתה סגולה מיוחדת.

חז"ל אומרים כי בפורים "כל הפושט יד נותנים לו". המשמעות הפשוטה של הדברים היא שבמצוות מתנות לאביונים נותנים צדקה לכל מבקש, בלי לבדוק אם הוא אכן זקוק לכך. אבל נוהג להוסיף מימד נוסף לדברים, שבחג הפורים כל הפושט יד - כל המבקש בקשה מאת ה' יתברך - נותנים לו ובקשתו מתקבלת. כמובן שהבקשה צריכה להיעשות מתוך תפילה ותחנונים ומכאן גם הנוהג "לבקש ברכה" מהצדיקים.

בזוהר הקדוש מובא כי "יום הכיפורים" הוא כ-פורים", כלומר שמעלת יום הפורים היא מבחינה מסוימת יותר גבוהה ממעלת יום כיפור.

הגאון מוילנא מסביר כי חג הפורים - בו מרבים במאכל ובמשתה מתוך קדושה רוחנית, מהווה השלמה ליום כיפור, בו הקדושה מתבטאת דווקא בצום בו אין אוכלים כלל.

* * *

להמלכת אסתר, ועד משתה היין הכפול של אסתר, שבסופו נתלה המן, ועוד.

כמוכן שלשכרות עד כדי אובדן שליטה ועשיית מעשים מוזרים, אין מקום. כוונה המצווה היא לשתית יין מעבר לנורמה, המביאה את האדם להתרוממות רוח ושמחה. למצב זה יש משמעות מיוחדת הקשורה למסרים הרוחניים העמוקים של חג הפורים. לכן מוקדש מאמר נפרד.

במרכז הסעודה שתיית היין, כמאמר חכמינו ז"ל "חייב האדם להתבסס בפורים, עד דלא ידע בין ארור המן לברוך מרדכי".

אנו מכירים את היין המלווה את השבתות החגים ואירועים מיוחדים, בקידוש, הבדלה, בברית המילה, ובנישואין, אך בפורים היין תופס מקום מרכזי הרבה יותר.

הסיבה לבחירת היין היא העובדה שחלק מרכזי ממאורעות המגילה קשורות ליין, ממשתה היין של אחשוורוש, שהביא

שושן פורים

תחילת כניסת החג בתפילת מעריב אחרי צאת הכוכבים בשעה 18.06 ומיד לאחר תפילת מעריב יקראו את מגילת אסתר.

ביום רביעי בבוקר אחרי תפילת שחרית יקראו את המגילה שנית, ושאר מצוות היום ייעשו במהלך יום רביעי.

שושן פורים נחוג בירושלים ובעוד כמה ערים בארץ בכל שנה בט"ו אדר [במקום י"ד אדר].

השנה שנת תשפ"ג יוצא שושן פורים בליל יום רביעי וביום רביעי ט"ו אדר [8.3.23].

מנהגי פורים

מעבר למצוות החג המוגדרות ומפורטות לעיל, התקבלו משך הדורות מנהגים רבים בחג הפורים.

פורים שפיל:

בספרות המדרש מודגש כי הישועה הגדולה של פורים מקורה באסיפות תפילה ותענית שנערכו בהוראת מרדכי. תפילות אלו הם שהביאו לישועה הגדולה. בהתאם לכך יום הפורים מקובל כיום בו התפילות והבקשות נשמעות והוא יום המסוגל לישועות. לפיכך נוהגים רבים להתברך בכל צרכיהם ע"י רבותיהם ואדמו"ריהם, במיוחד ביום פורים.

בחצרות חסידיות שונות נוהג שמלבד ה"טיש" [השולחן] אותו עורך האדמו"ר לחסידים בכל שבת וחג, נערכת הצגה מיוחדת ע"י הבדחנים שמבין החסידים. ההצגה מטרתה לא רק לשעשע ולשמח. בהצגה מוצג בדרך כלל נס גדול או ישועה גדולה, מתוך תפיסה כי יום הפורים יכול להשפיע על העתיד, ומה שמתרחש בהצגה יבוא לידי ביטוי מעשי.

רב של פורים:

בישיבות הליטאיות' נהוגה התופעה של "רב של פורים". אחד מבחירי התלמידים הניחן בכושר ביטוי וחריפות מחשבתית "מתחפש" לרב העיר או לראש הישיבה, ונושא דרשה מיוחדת. הדרשה משלבת מאמרי חז"ל וקטעי גמרא אמתיים ודמיוניים כאחד, יחד עם בדיחות חיקויים ודברי היתול, הקשורים להווי הישיבה. כל בני הישיבה משתתפים באירוע, ומלווים את "הרב של פורים" בשירות ותשבחות.

נסיים בדברי הרמב"ם בסוף הלכות מגילה [הלכות מגילה ב', י"ז] שיתנו לנו מושג מהי שמחת חג יהודית אמיתית. "מוטב לאדם להרבות במתנות אביונים מלהרבות בסעודתו ובשלוח מנות לרעיו, שאין שם שמחה גדולה ומפוארת אלא לשמח לב עניים ויתומים ואלמנות וגרים, שהמשמח לב האומללים האלו דומה לשכינה שנאמר "להחיות רוח שפלים ולהחיות לב נדכאים".

הכאת המן:

כאשר החזן מזכיר את שמו של "המן" מתוך המגילה, מרעישים הציבור ובעיקר הילדים הצעירים, בכל מיני רעשנים וקולות נפץ שונים ומשונים. מקורו של המנהג במצווה של "תמחה את זכר עמלק", לכך כאשר מוזכר שמו של המן שהיה מצאצאי העם העמלקי, אנו "מוחים" את שמו ע"י הרעש. רמז מעניין למנהג זה בפסוק בתורה [דברים כ"ה, ב] "והיה אם בן הכות הרשע" - "והיה אם בן" סופי תיבות "המן", וההמשך - "הכות הרשע".

התחפשות:

כמה הסברים יש למקור המנהג העתיק של ההתחפשות בפורים. הכתוב במגילה אומר "ונהפוך הוא אשר ישלטו היהודים המה בשונאיהם", וכשם שאז נהפכו היוצרות, כך אנו הופכים את היוצרות ע"י התחפשות לאחרים. הסברים נוספים הם על שם הכתוב "ורבים מעמי הארץ מתיידיים", היינו גויים רבים התחפשו והציגו עצמם כיהודים כדי להינצל, וכך גם אנו מתחפשים. או על שם מצוות "עד דלא ידע", וע"י התחפשות לא מכירים איש את רעהו.

הסבר עמוק יותר מתייחס לתפיסה רוחנית כי הניצחון על עמלק בנו של עשיו נובע בשורשו מהברכות שקיבל יעקב מיצחק אביו, כשהוא מחופש לעשיו. אצל הילדים הצעירים יתכן ודווקא סיבה אחרת היא היותר דומיננטית: פשוט כדי להרבות שמחה.

אוזני המן:

המאפה בצורת משולש הממולא בפרג או שאר מיני מתיקה. למרות שתופעת אוזני המן בפורים מוכרת וידועה, הרי, למיטב ידיעתי מנהג זה אינו "מנהג" במובן המקובל, והאיל ואינו מוזכר בספרות התורנית ובספרי המנהגים של קהילות ישראל, ולא מצאתי לו מקור ברור.

האם מותר להלות סודות?

על יין וגבולות התודעה ונחשמות שתיין היין וההתבסמות בפורים

הוא עושה כך? שאלתי את המבוגר שליווה אותו. תשובתו עוררה את מחשבתי לתובנה מעניינת: "הקפיצה והניתור הן למעשה הדרך הטבעית ביותר להביע את השמחה מהשיר. אנשים רגילים לא עושים זאת כי "זה לא מקובל", ואנו נוהגים כפי הנורמה הסביבתית. הילד העיוור משוחרר מכל שעבוד לנורמה, והוא נוהג בצורה הכי טבעית, פנימית ואמיתית."

לכשנתבונן נמצא, כי אכן מרבית מאורחות חיינו מוכתבים ומותאמים גם בלי משים לתרבות ונורמות ההתנהגות של החברה.

מה יכול לשחרר אותנו ממגבלות אלו? היין הוא כלי יעיל מאוד בפריצת הגבולות החברתיים. כאשר אדם שותה יותר מהרגלו, אבל עדיין לא חוצה את גבול השכרות, הוא נמצא במצב ביניים בו הוא מודע ברמה מסוימת למעשיו, אך נמצא באטמוספירה אחרת, משוחרר מכל עכבות של מה יאמרו מה יחשבו ואיך יגיבו. כך הוא פנוי לשמוע את הקול הפנימי שבתוכו, המוביל אותו לפעול באופן משוחרר מעכבות. זהו מצב של "ביסוס", ולא של שכרות. לזה התכוון המחוקק "חייב איניש לבסומי בפורים".

אמרו חז"ל "נכנס יין יצא סוד" [יין וסוד שניהם בגימטריה 70]. האמת הפנימית של כל אדם מתגלה ופורצת החוצה ע"י שתיית היין. אך כיצד כל זה מתחבר לפורים? ומדוע "עד דלא ידע"?

"חייב איניש לבסומי בפורים עד דלא ידע". מצוות שתיית היין בפורים מעוררת שאלות לא פשוטות. האם התורה הרצינית השקולה והמחושבת, רוצה שפשוט נשתכר? האם היהדות המייחסת לכל מעשה משמעות ותוכן רוחני, רואה בשכרות "ערך" בעל תוכן כלשהו? האם הדרישה להגיע למצב של "לא ידע" - אובדן החשיבה והתבונה, מתאימה לתורה הדורשת תמיד מודעות ומחשבה לכל פעולה שאנו עושים? ומה הקשר של כל זה לחג הפורים דווקא?

איך אפשר לרקוד ברחוב?

הקושי אינו רק במוכן הרעיוני אלא גם בביצוע המעשי של מצוה זו. אנו רואים סביבנו בחג הפורים אנשים רבים המתגוללים ברחובות או על מרצפות הבתים שיכורים כלוט, משתטים באובדן שליטה במקרה הטוב, ומאבדים כל כבוד אנושי מינימאלי במקרה הגרוע יותר. האם לשם רוצים שכולנו נגיע? התחושה הפנימית זועקת: ודאי לא. אם כן למה התכוון המחוקק?

פעם התבוננתי בילד עיוור כבן שש שנים. הילד שר שיר שמח להנאתו, ותוך כדי השירה קפץ וניתר במקומו. מדוע

סוד המהפך הגדול

מאורעות פורים התרחשו זמן קצר לאחר חורבן בית המקדש הראשון. עם ישראל נמצא במצב חדש ולא מוכר של "גלות". כל הסממנים הקבועים שהיוו מוקדי קשר רוחני עם הקדוש ברוך הוא, נמוגו. ארץ ישראל, בית מקדש, נביאים, סנהדרין, מנהיגות רוחנית מסודרת, הכל נעלם. כשגוזר המן להשמיד להרוג ולאבד את כל היהודים, עם ישראל נתפס לייאוש טוטלי "שק ואפר יוצע לרבים", לא נראית כל ישועה אפשרית. אלוקים כביכול כבר עזב אותנו, ואנו בודדים בשטח.

ואז, מתרחש המהפך הגדול. המן נתלה על עץ, והמלך מאפשר ליהודים לעמוד על נפשם. מרדכי ואסתר מצטרפים לבית המלוכה. פתאום מתחוויר לעם היהודי שהיה מי ששמר עליהם כל הזמן, ו"דאג" שזו תהיה התוצאה.

כבר עשר שנים קודם ושתי מסרבת פקודה ומסולקת מן העולם, אסתר מתמנת למלכה, בגתן ותרש נתפסים ע"י מרדכי. מאוחר יותר שנת המלך נודדת בלילה מאוד מסוים, והוא קורא על בגתן ותרש בספר הזיכרונות, המן מגיע בתזמון מדויק, ומתבזה ע"י מרדכי, הוא מכין עץ תליה ונתלה עליו בעצמו, ועוד ועוד. כל המאורעות שהפרשנים המדיניים והפוליטיים יכלו למלא עליהם טורים של פרשנות בעיתון, תוך ניתוח מדיני וכלכלי וכדומה, מתגלים כתכנית בנויה ומתוכננת מראש ע"י בורא העולם להצלת העם היהודי.

"מגילת אסתר" כשמה כן היא, סיפור הגילוי הגדול של אהבת הקב"ה לעם ישראל שהתגלה לעם היהודי מתוך ההסתרה המהלכים הנראים לעין, המתנהלים בטבעיות כביכול,

מתגלים בסופם במבט לאחור כמערכת חיצונית המופעלת על ידי מתכנן מדויק להפליא, הפועל מתוך אהבה גדולה. כל חלקי הפאזל מצטרפים יחד לשלמות מעוררת התפעלות, ומתוך ההסתרה מתרחש הגילוי. זוהי שורש השמחה העצומה שחווה העם היהודי "ליהודים הייתה אורה ושמחה וששון ויקר"...

את גילוי הסוד הגדול הזה ניתן וראוי לחוות בחג הפורים כל שנה ושנה מחדש. הסוד הגדול הזה טמון אצל כל אחד מאתנו במעמקי נשמתו, שם קיימת נקודה פנימית, אמתית, וטבעית, הקשורה קשר ישיר אל הבורא, והיא חשה וחוה את שורשי המציאות, את החיבור בין הגילוי והנסתר, הסיבה והמסובב. עלינו לקלף מעלינו את כל הקליפות, לפרוץ את המחסומים של תפיסת העולם הרגילה, ולהגיע אל אותה נקודה פנימית, כדי שנגלה ונחווה את המסתתר בתוכה.

כלי הדעת והמחשבה לא יעזרו לנו. אדרבה, הם חוסמים את הדרך. דווקא היין, המנתק אותנו מעולם המעשה ומההתבוננות החיצונית, ומביא אותנו ל"ביסוס" ול"עד דלא ידע", מאפשר לנו להתחבר אל ההוויה הפנימית.

כאשר נתנתק מכבלי המחשבה ונחדור אל עמקי הווייתנו, נחוש בצורה הכי פנימית, טבעית ואמתית את סוד האהבה הנצחית שאוהב אותנו הקב"ה. זהו הסוד של מגילת אסתר.

נכנס יין יצא סוד. בהצלחה!!

כותב המאמר: הרב יצחק שחור

מתוך "פרהסיא"

- כתב העת של "נפש יהודי"

פורים
כורים
כורים
שקח
שקח
שקח

